

REuse and Valorisation of Agricultural Buildings through
training based on real experiences

REVAB

Projekt REVAB Sprawozdanie

Projekt nr 2015-1-BE01-KA202-013183

Erasmus+/KA2/Strategic Partnerships for VET

Czas trwania: 02/11/2015-02/05/2018 (30 miesięcy)

Koordynator Projektu: European Landowners' Organization

Supported by
the Erasmus+ programme
of the European Union

Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Projekt lub publikacja odzwierciedlają jedynie stanowisko ich autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

**HOF UND
LEBEN**

Spis treści

1. Ogólne wiadomości	3
Cel projektu REVAB	3
Partnerzy	5
2. Narodowe dane krajów zaangażowanych w projekt	6
3. Wyniki wywiadów z ekspertami/ interesariuszami.....	7
3.1 Jak często poszczególne budynki są ponownie wykorzystywane?.....	8
4.1 Zu welchem Zweck werden die Gebäude umgenutzt?	9
5.1 Ile pustych budynków pozostaje w Pana/Pani regionie?	10
6.1 Jakie są potencjalne cele ponownego użytkowania z punktu widzenia ponownego użytkownika?	11
7.1 Jak często wykorzystuje Pan/Pani poniższe źródła, aby otrzymać najświeższe informacje z terenu dotyczące ponownego użytkowania budynków?	12
8.1 Jak ważne są poniższe źródła dla rolnika/właściciela?	13
9.1 Umiejętności/wiedza potrzebne do udanego wdrożenia projektów dotyczących ponownego użytkowania.	14
10.1 Czy widzi Pan/Pani jakikolwiek potencjał dla ponownego użytku w następujących sektorach?	15
11.1 Jak ocenia Pan/Pani wpływ następujących czynników na udane utrzymanie projektu ponownego użytkowania?	16
4. Konkluzje & Rekomendacje	17
Podobienstwa we wszystkich krajach:	17
Różnice we wszystkich krajach:	17
5. Aneks	19
Dane z krajowych raportów	19

1. Ogólne wiadomości

Cel projektu REVAB

W ostatnich latach obszary wiejskie stawiają czoła wielu trudnym wyzwaniom:

Kryzys ekonomiczny, któremu stawia czoło UE w ostatnich latach miał negatywne skutki na średnią zatrudnienia w krajach członkowskich. Aby być dokładniejszym, średnia bezrobocia wzrosła z 6,4% w 2007 r. do 11,2% w styczniu 2015 r. (Eurostat, marzec 2015). Dodatkowo średnia bezrobocia w regionach z przewagą obszarów wiejskich UE jest nawet wyższa i wynosi 11% w porównaniu do 8,5% w regionach z przewagą obszarów miejskich w 2011 r. (KE, 2012 r.).

Średnia ludności uczestniczącej w programach ustawicznego kształcenia na obszarach wiejskich UE-27 osiągnęła 6.6%, co jest niższą średnią niż na obszarach zurbanizowanych (8.4%) oraz obszarach gęsto zaludnionych (11.1%) (KE, grudzień 2013 r.).

Istnieje również olbrzymie zapotrzebowanie na konsumpcję ziemi rolnej na cele mieszkalne, transport oraz przemysł. Według danych Corine Land Cover pomiędzy latami 2000 a 2006 nastąpiła też redukcja powierzchni ziemi uprawnej, trwałych pastwisk, łąk oraz mozaik o ponad 500 000 ha w Europie. To prowadzi do utraty centrum życia czy domów kultur na obszarach wiejskich z powodu braku koncepcji na dalszy rozwój oraz ponowny użytek istniejących budynków rolnych.

Potencjał ponownego użytku istniejących budynków rolnych jest olbrzymi, ale istnieje też brak możliwości skorzystania z realnych doświadczeń na tym polu, w szczególności pomiędzy przedsiębiorcami.

Celami projektu REVAB są:

- wzmocnienie przedsiębiorczego podejścia w użytkowaniu istniejących już budynków rolnych w różnych regionach Europy,
- zmobilizowanie przedsiębiorców z obszarów wiejskich, właścicieli rolnych i właścicieli nieruchomości oraz młodych rolników do przemyślenia jak (wy-)korzystać i rewitalizować istniejące budynki i gospodarstwa rolne przestrzegając przy tym uwarunkowań ekonomicznych, przyrodniczych oraz społecznych,
- uniknięcie dalszej konsumpcji terenów rolniczych na cele mieszkalne i nieruchomości przemysłowe.
- Te cele zostaną zrealizowane poprzez rozwój systemu szkolenia opartego na studium przypadków oraz otwartych zasobów edukacyjnych (ang.OER).

Poprzez ten projekt zamierzamy również osiągnąć następujące innowacyjne rezultaty i oddziaływanie:

- produkty REVAB stanowiąc będą pierwszy w pełni zrozumiały, elastyczny i w pełni otwarty system kształcenia dedykowany ponownemu użytkowaniu oraz rewitalizacji budynków rolnych;
- jako, że jednym z najważniejszych narzędzi szkolenia będą studia przypadków, kursanci będą mieć możliwość nauki poprzez pozytywne doświadczenia, oraz po raz pierwszy wymianę doświadczeń pomiędzy przedsiębiorcami na ten temat zarówno na poziomie regionalnym, krajowym jak i europejskim;
- Użytkownicy systemu szkolenia REVAB będą mieć możliwość poznania ich europejskich “kolegów”, którzy dobrze sobie radzą na tym polu, oraz wybrać aspekty, które odpowiadają jej/jemu przedsiębiorczemu, kulturowemu lub społecznemu kontekstowi, aby w końcu wdrożyć rewitalizację/ ponowne użytkowanie budynków rolnych. To ich zmotywuje oraz uświadomi im, że “to może działać!”;
- System szkolenia REVAB uwzględni wszystkie aspekty zrównoważonego rozwoju (społeczne, środowiskowe oraz kulturowe) poza czystą ekonomią;
- Użycie TIK oraz metod e-learning otwartych zasobów edukacyjnych (ang.OER) w tego rodzaju działalności: według naszego badania oraz szczegółowej analizy potrzeb przeprowadzonej wśród członków ELO system szkolenia REVAB będzie pierwszym, który dostarczy zrozumiałe szkolenie dotyczące rewitalizacji oraz ponownego użytku budynków rolnych oparte na KIT oraz e-learningowych otwartych zasobach edukacyjnych. Podstawowa grupa docelowa REVAB (przedsiębiorcy rolni, właściciele ziemscy oraz właściciele nieruchomości na obszarach wiejskich oraz młodzi rolnicy), których dostęp do kształcenia oraz szkolenia zawodowego jest nie zawsze prosty, mogą reprezentować grupę zagrożoną wykluczeniem i aby uczynić dostęp do szkolenia prostszym materiały szkoleniowe muszą być elastyczne, dostępne poprzez KIT oraz wolne od opłat. System szkolenia REVAB spełnia wszystkie te wymogi

Sprawozdanie jako podstawa systemu szkolenia - zezwalającego na określenie celów szkolenia i analizy przypadków.

Celem tego projektu jest skoncentrowanie się na aktualnych i przyszłych potrzebach rolników związanych

z ponownym użytkowaniem i rewitalizacją budynków używanych w celach rolniczych, aby:

- Utrzymać społeczność wiejską żywą oraz, aby zapewnić i poprawić dochód, nie tylko dla rolników, ale dla całości wiejskiego społeczeństwa,
- Stworzyć nowe możliwości zatrudnienia i promować ducha przedsiębiorczości,
- Uniknąć dalszej konsumpcji ziemi rolnej,
- Połączyć rewitalizację oraz ponowne użytkowanie budynków rolnych z rolnictwem.

Aby zapewnić pomocne oraz praktyczne szkolenie oraz studia przypadków, bardzo ważnym jest posiadanie szczegółowych informacji dotyczących sytuacji w poszczególnych krajach. Dodatkowo, służy to pomocą w tworzeniu jednostek które mogą być wdrażane na poziomie europejskim na terenie całej UE przez wszystkich partnerów.

W celu zebrania informacji z różnych źródeł stworzono dwa narzędzia:

- Kwestionariusz do wypełnienia przez partnerów dotyczący sytuacji i struktur terenów wiejskich - w ramach informacji ogólnej dotyczącej poszczególnych krajów. Wyniki dostępne są w punkcie 2. Kwestionariusz, który został użyty znajduje się w aneksie.
- Kwestionariusz do wypełnienia przez ekspertów i interesariuszy - w ramach uzyskania szczegółowych informacji. Wyniki dostępne są w punkcie 3. Kwestionariusz który został użyty znajduje się w aneksie.

Partnerzy

Następujące kraje reprezentowane są w tym projekcie przez poniższych partnerów:

- Włochy: CIA: Confederazione italiana agricoltori; www.ciatoscana.org
- Bulgarien: Agritour (brak strony internetowej)
- Hiszpania:
 - ASAJA Granada: Asociación agraria jóvenes agricultores; www.asaja.com.es
 - OnP: On Projects Advising SL; www.onprojects.es
- Niemcy: Hof und Leben GmbH; www.hofundleben.de
- Polska (w zastępstwie Rumunii): ELO: European Landowners' Organization; www.elo.org przy współpracy ze Związek Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych; www.pracodawcyrolni.pl

2. Narodowe dane krajów zaangażowanych w projekt

Przedstawiciele pięciu zaangażowanych krajów zostało poproszonych o odpowiedź na parę ogólnych pytań, aby uzyskać ogólny obraz na temat krajów w których wdrożone zostaną wyniki projektu. Poniższe punkty podsumowują najistotniejsze kwestie. Dla szczegółowych informacji należy zapoznać się z tabelą umieszczoną w aneksie. Wszystkie dane zostały dostarczone przez partnerów.

- Z 110 994 km² Bułgaria jest najmniejszym krajem. Wszystkie pozostałe kraje znajdują się pomiędzy tą wielkością a Hiszpanią, która ma 504 645 km².
- Bułgaria z 7,2 millionami mieszkańców ma najmniejszą liczbę ludności ze wszystkich krajów. Niemcy stanowią górny pułap z prawie 82 milionami mieszkańców.
- Nawiązując do ilości ludzi żyjących na terenach wiejskich Włochy, Hiszpania oraz Niemcy wykazują prawie ten sam odsetek, około 30%. Polska z 60% oraz Bułgaria z 73% podwajają te wyniki.
- W czterech z tych pięciu krajów nie występuje lub występuje tylko śladowe zjawisko migracji do obszarów miejskich. Najsilniejsza migracja ma miejsce w Niemczech, gdzie wielu ludzi wydaje się przemieszczać do miast lub przynajmniej w pobliże dużych miast.
- Średnia wieku we wszystkich pięciu krajach to 43 lata, z najstarszymi ludźmi w Niemczech (46,3) a najmłodszymi w Polsce (39).
- We wszystkich pięciu krajach zaobserwowana jest wyraźna tendencja do starzenia się społeczeństw.
- Przeciętna średnia bezrobocia wynosi 11,4 % z większością krajów około 10% oraz z wyższym wskaźnikiem w Hiszpanii (21%), co wyrównane jest przez Niemcy, gdzie tylko 4,7% pozostaje bez pracy.
- W Polsce 45% ludzi żyjących na terenach wiejskich jest bez pracy, gdy we wszystkich pozostałych branych pod uwagę krajach średnia bezrobocia na terenach wiejskich jest tylko trochę wyższa niż na terenach miejskich.
- W trzech z pięciu krajów średnie ceny za mieszkanie są stałe (Włochy, Bułgaria, Hiszpania). W Niemczech i Polsce ceny rosną.

3. Wyniki wywiadów z ekspertami/ interesariuszami.

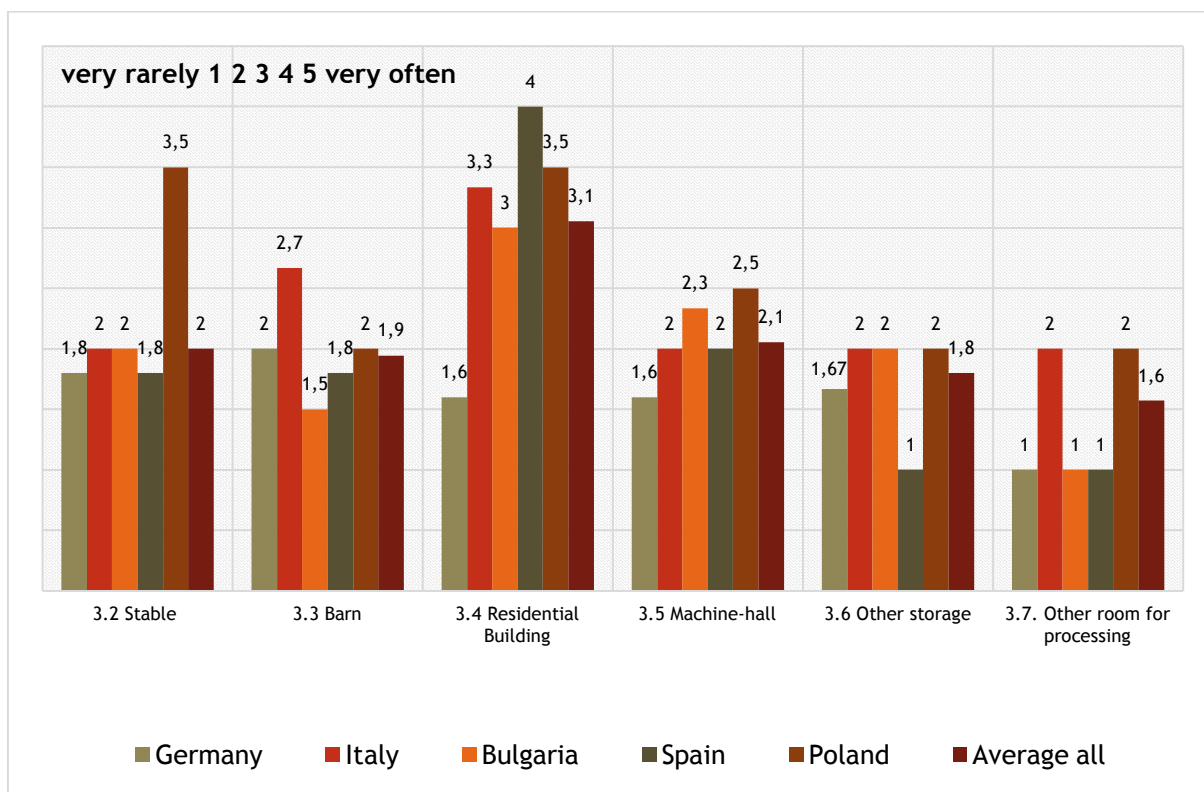
Przeprowadzono wywiady z wieloma ekspertami i interesariuszami w każdym kraju partnerów, aby mieć jasną wizję sytuacji we wszystkich pięciu krajach. Kwestionariusz bierze również pod uwagę możliwości i ryzyko, jak również potrzeby informacyjne związane z różnymi tematami. Następujące punkty ukażą różnice pomiędzy średnimi w każdym kraju oraz porównają te fakty między sobą.

Ważne uwagi:

- *Eksperti i interesariusze, którzy zostali przesłuchani - przynajmniej w Niemczech - wzmiankowali o bardzo różnej sytuacji z regionu na region, nawet pomiędzy wioskami. Tak więc było dla nich bardzo trudnym zdefiniowanie średniej z całego kraju.*
- *Dla lepszego zrozumienia skala wykresów została odwrócona (w porównaniu z kwestionariuszami).*

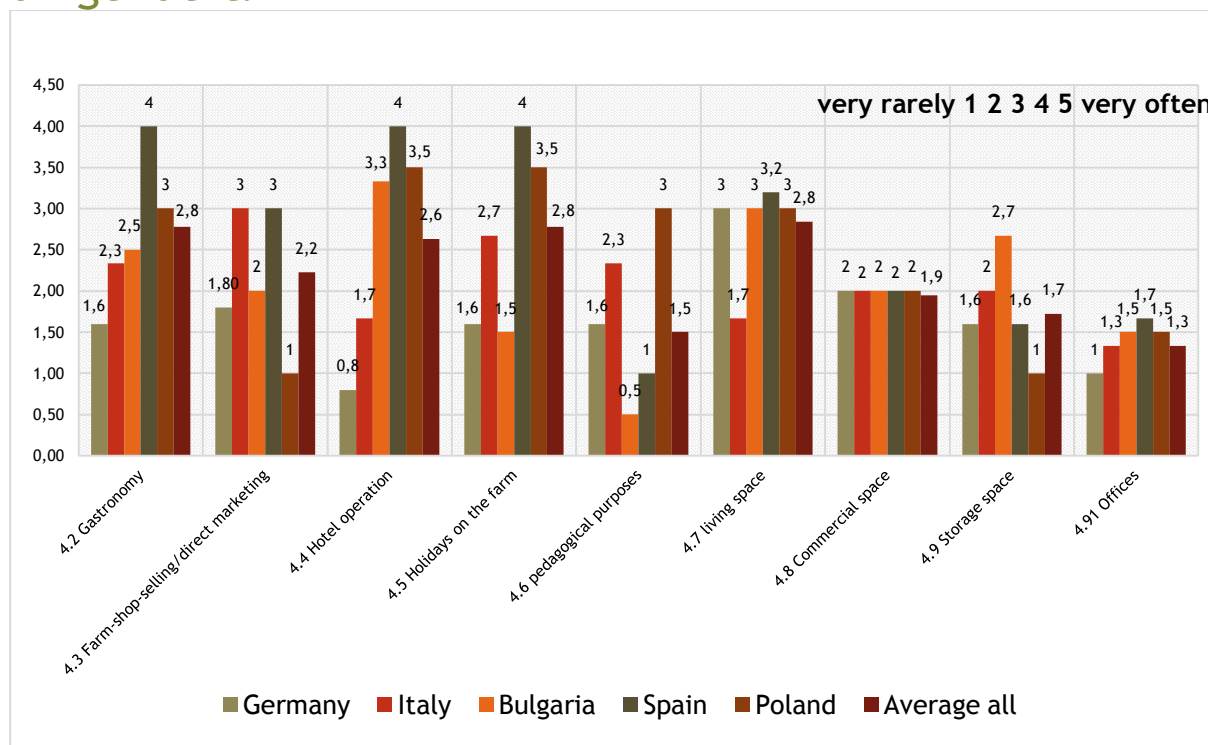
3.1 Jak często poszczególne budynki są ponownie wykorzystywane?

bardzo rzadko 1 2 3 4 5 bardzo czesto
 3.2 Stajnie ; 3.3 Stodoły ; 3.4 Budynki mieszkalne; 3.5 Hale maszynowe; 3.6 Inne magazyny; 3.7 Inne pomieszczenia do przetwarzania
 (Niemcy; Włochy; Bułgaria; Hiszpania; Polska; Średnia dla wszystkich)

Biorąc pod uwagę dane ze wszystkich pięciu krajów, kilkanaście tendencji zostało zauważonych: budynki mieszkalne są często ponownie wykorzystywane - najmniejsza liczba rewitalizowanych budynków mieszkalnych jest w Niemczech, natomiast w Hiszpanii budynki tego typu są bardzo często ponownie wykorzystywane. Stajnie i stodoły, razem z halami maszynowymi i magazynami lub pomieszczeniami do przetwarzania są czasami lub rzadko ponownie używane we wszystkich krajach - z wyjątkiem Polski. W zależności od regionu możliwe jest ponowne użytkowanie starych młynów.

4.1 Zu welchem Zweck werden die Gebäude umgenutzt?

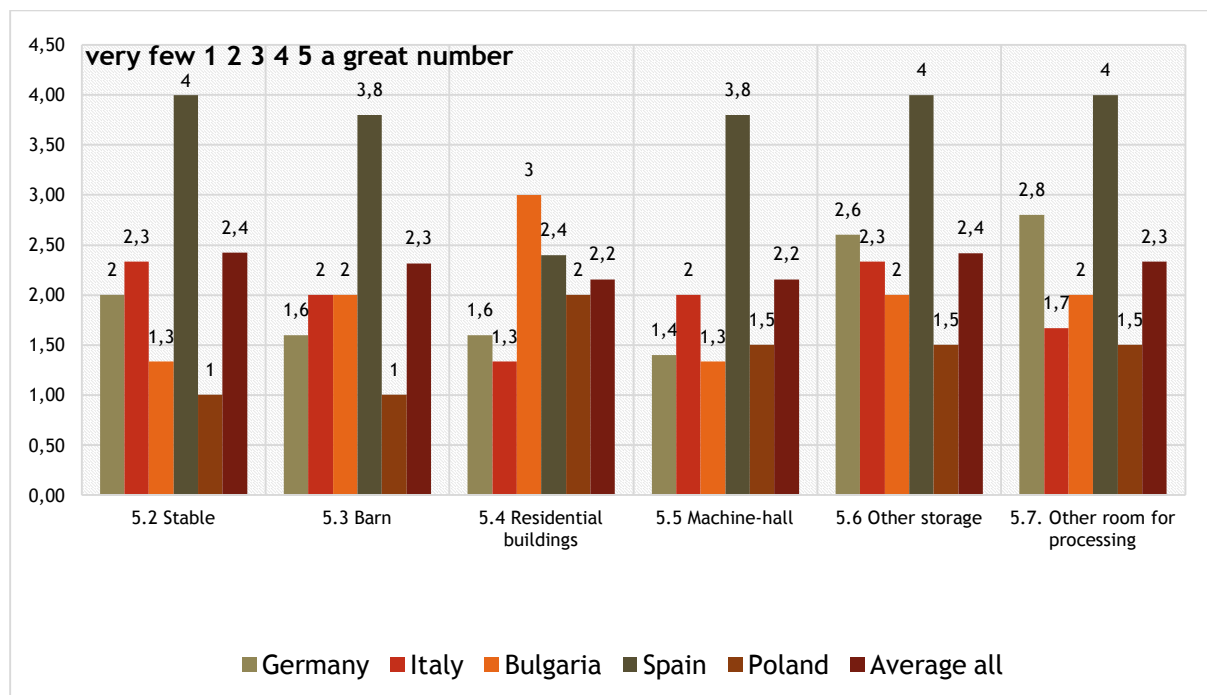
bardzo rzadko 1 2 3 4 5 bardzo czesto

4.2 Gastronomia; 4.3 Sklepy bezpośrednio na farmie / bezpośredni marketing; 4.4 Prowadzenie hoteli; 4.5 Wakacje na farmie; 4.6 Cele pedagogiczne; 4.7 Przestrzeń życiowa; 4.8 Przestrzeń handlowa; 4.9 Przestrzeń do magazynowania; 4.91 Biura

(Niemcy; Włochy; Bułgaria; Hiszpania; Polska; Średnia dla wszystkich)

Można powiedzieć, że **Gastronomia** i pojęcia związane z Agroturystyką, choćby takie jak **Wakacje na farmie** jak również **Przestrzeń życiowa** w Hiszpanii (oraz Polsce) są bardzo dobrze znanymi celami do ponownego użytku. W Niemczech, Włoszech i Bułgarii, te punkty są mniej ważne. Przestrzeń życiowa jest przed Gastronomią oraz Wakacjami na farmie najważniejszym powodem dla ponownego użytku budynków rolniczych. **Cele pedagogiczne, Przestrzeń handlowa, Przestrzeń do przechowywania oraz Biura** są rzadko lub tylko czasami przestanką do ponownego użytku. Dodatkowe idee to **Domy rekreacyjne, pomieszczenia na lokalne Obchody lub Domy kultury.**

5.1 Ile pustych budynków pozostaje w Pana/Pani regionie?

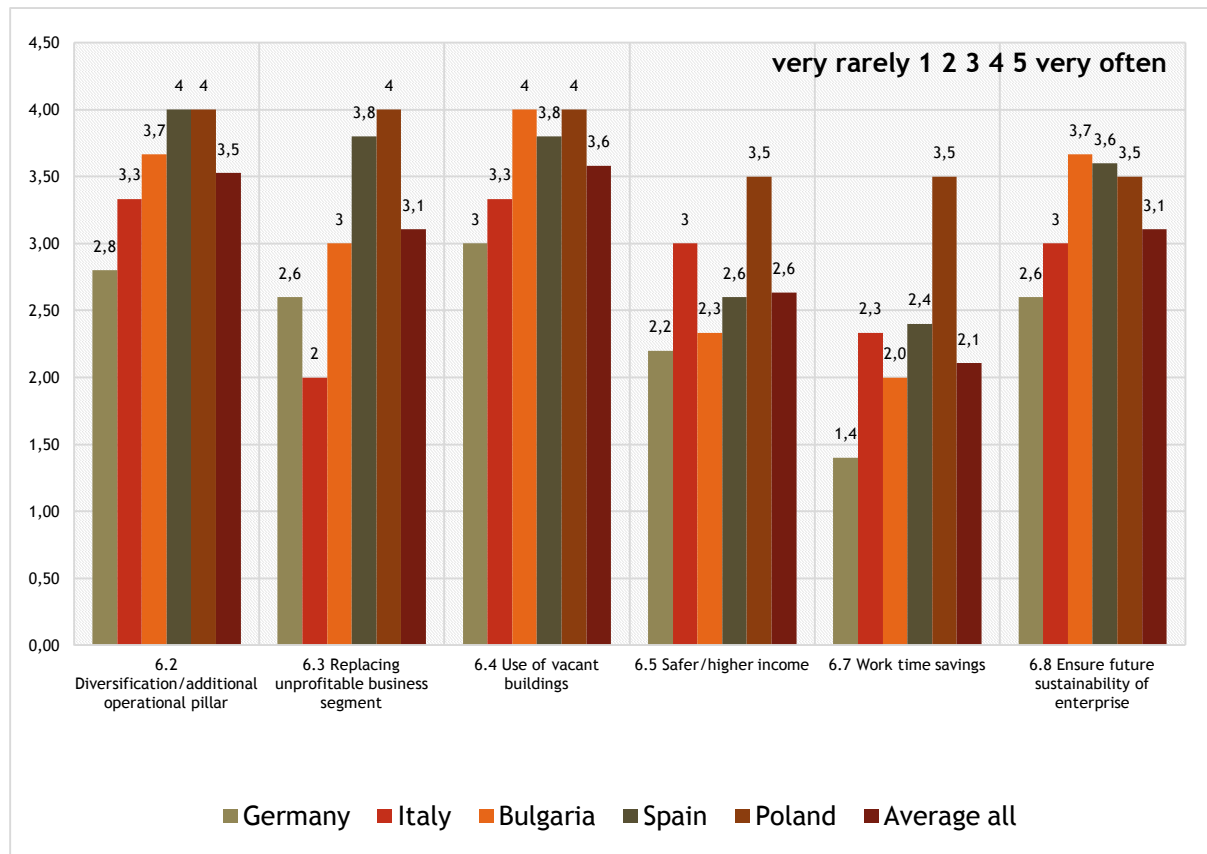
bardzo malo 1 2 3 4 5 duza liczba

5.2 Stajnia; 5.3 Stodoła; 5.4 Budynki mieszkalne; 5.5 Hala dla maszyn; 5.6 Inne magazyny; 5.7 Inne pomieszczenia do przetwarzania

(Niemcy; Włochy; Bułgaria; Hiszpania; Polska; Średnia dla wszystkich)

Najbardziej nieużywane budynki znajdują się w Hiszpanii. W szczególności dostępne są **Stajnie, Stodoły, Hale maszynowe i Inne pomieszczenia magazynowe**, co prowadzi do wysokiego potencjału ponownego użytkowania. We wszystkich pozostałych krajach jest tylko kilka albo nawet tylko pojedyncze budynki, które nadają się do ponownego użytkowania. Bułgaria, Włochy i Niemcy są bliskie średniej we wszystkich rodzajach różnych budynków.

6.1 Jakie są potencjalne cele ponownego użytkowania z punktu widzenia ponownego użytkownika?

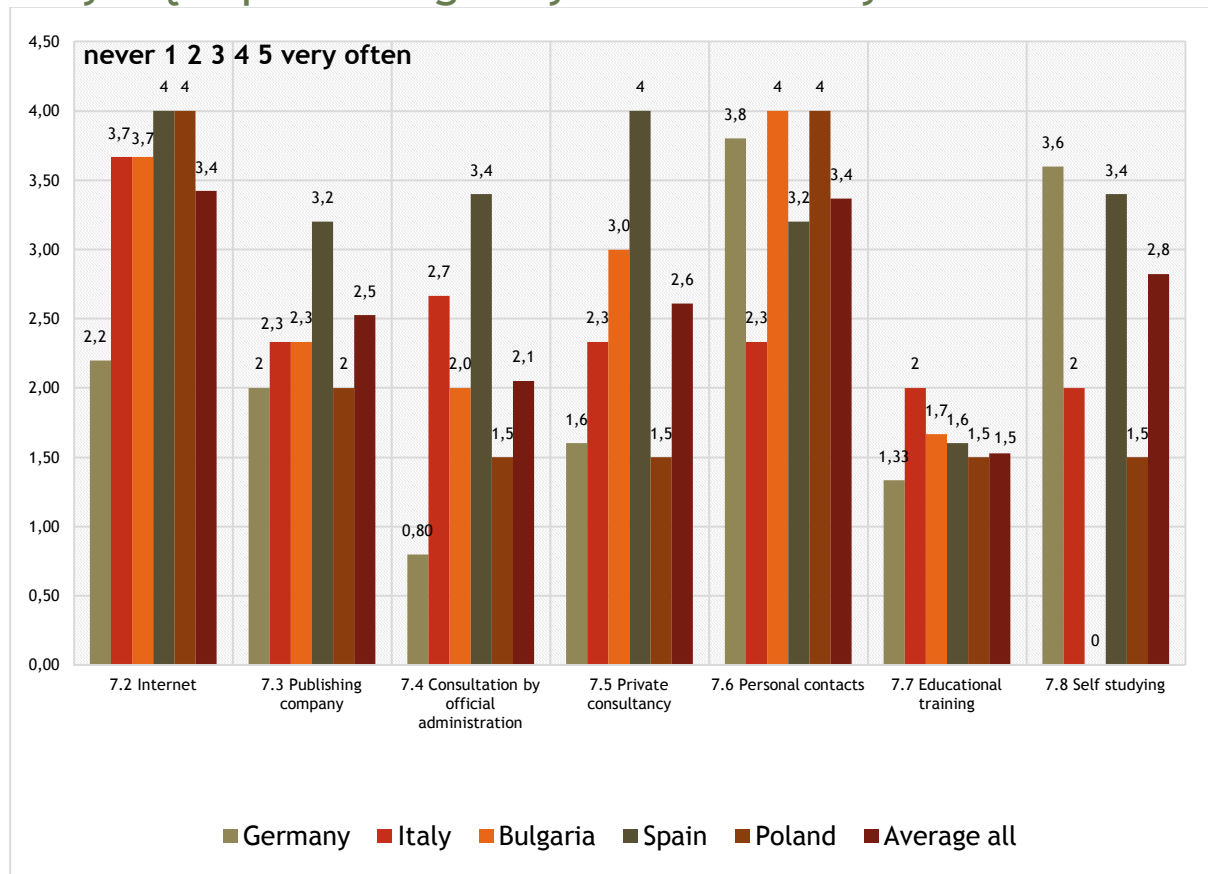
bardzo rzadko 1 2 3 4 5 bardzo często

6.2 dywersyfikacja/ dodatkowy filar operacyjny 6.3 zastąpienie segmentów biznesu które nie przynoszą zysku 6.4 użytkowanie pustych budynków 6.5 pewniejszy/wyższy zysk 6.7 oszczędność czasu pracy 6.8 zapewnienie trwałej przyszłości dla przedsiębiorstwa

(Niemcy; Włochy; Bułgaria; Hiszpania; Polska; Średnia dla wszystkich)

Niezależnie od danych z Polski, **Oszczędność czasu pracy** jest niewielką przyczyną do ponownego użytku. W przeciwieństwie do tego, **Dywersyfikacja, Zastąpienie segmentów biznesu, które nie przynoszą zysku oraz użytkowanie pustych budynków są najczęściej cytowanymi powodami.** Pewniejsze lub wyższe zyski wydają się być ważne tylko w niektórych przypadkach. **Trwałość oraz przyszłość przedsiębiorstwa** wydają się ważniejszymi powodami: w każdym kraju te cele są często albo bardzo często powodem ponownego użytkowania.

7.1 Jak często wykorzystuje Pan/Pani poniższe źródła, aby otrzymać najświeższe informacje z terenu dotyczące ponownego użytkowania budynków?

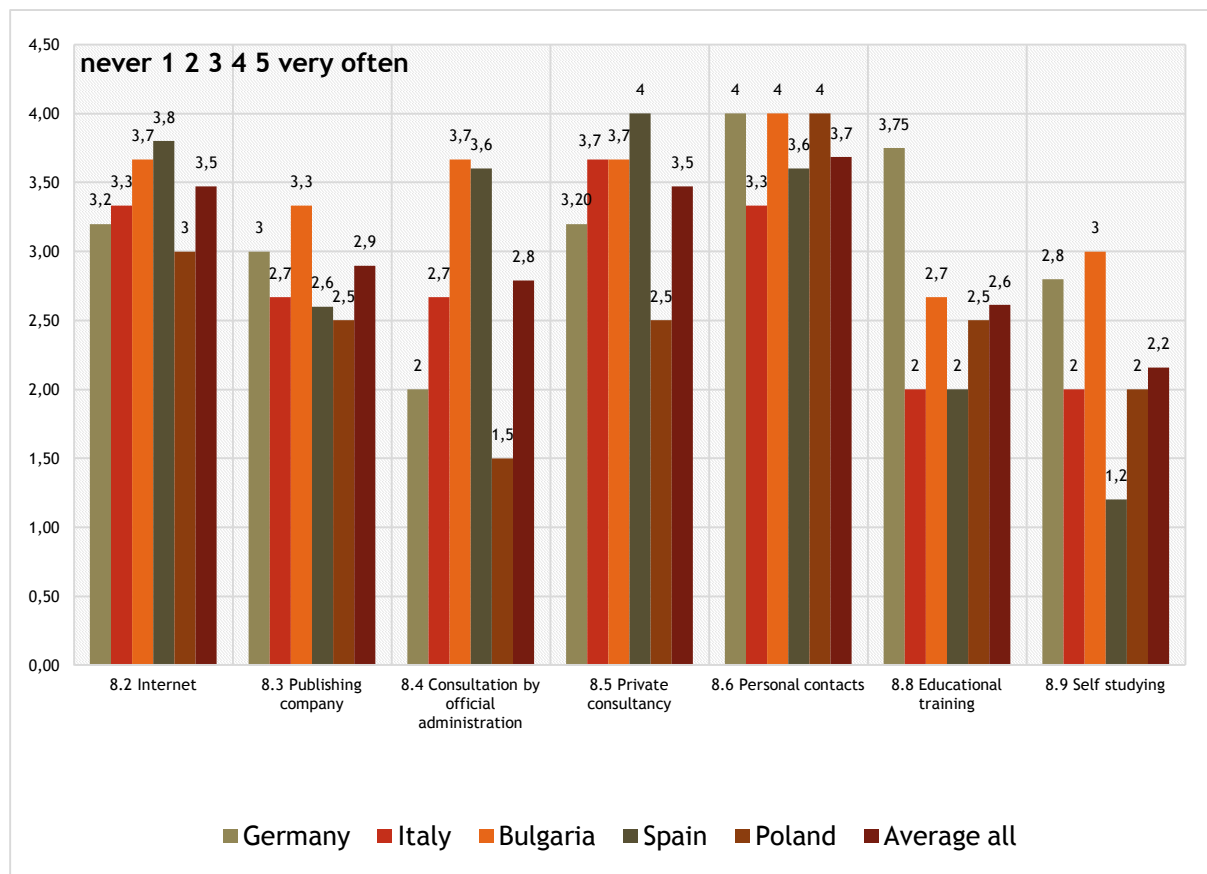

nigdy 1 2 3 4 5 bardzo często

*7.2 Internet 7.3 Publikacje 7.4 Konsultacje z urzędnikami 7.5 Prywatny consulting 7.6 Kontakty osobiste 7.7 Działania szkoleniowe 7.8 Samokształcenie
(Niemcy; Włochy; Bułgaria; Hiszpania; Polska; Średnia dla wszystkich)*

Wspólnym dla wszystkich krajów jest fakt iż internet jest najważniejszym źródłem dla informacji dotyczących ponownego użytkowania - z wyjątkiem Niemców, Polaków i Bułgarów, którzy wolą **Kontakt osobisty**, który jest również źródłem informacji dla wszystkich pozostałych krajów. **Publikacje** oraz **Konsultacje** są mniej powszechne, ale również wykorzystywane od czasu do czasu. **Działania szkoleniowe** są najmniej używanym źródłem niemniej jednak ze średnią na poziomie 1,5. W Bułgarii i w Polsce **Samokształcenie** nie jest za bardzo popularne i nie jest nigdy albo jest rzadko używane - ale jest to częste źródło w innych krajach.

8.1 Jak ważne są poniższe źródła dla rolnika/właściciela?

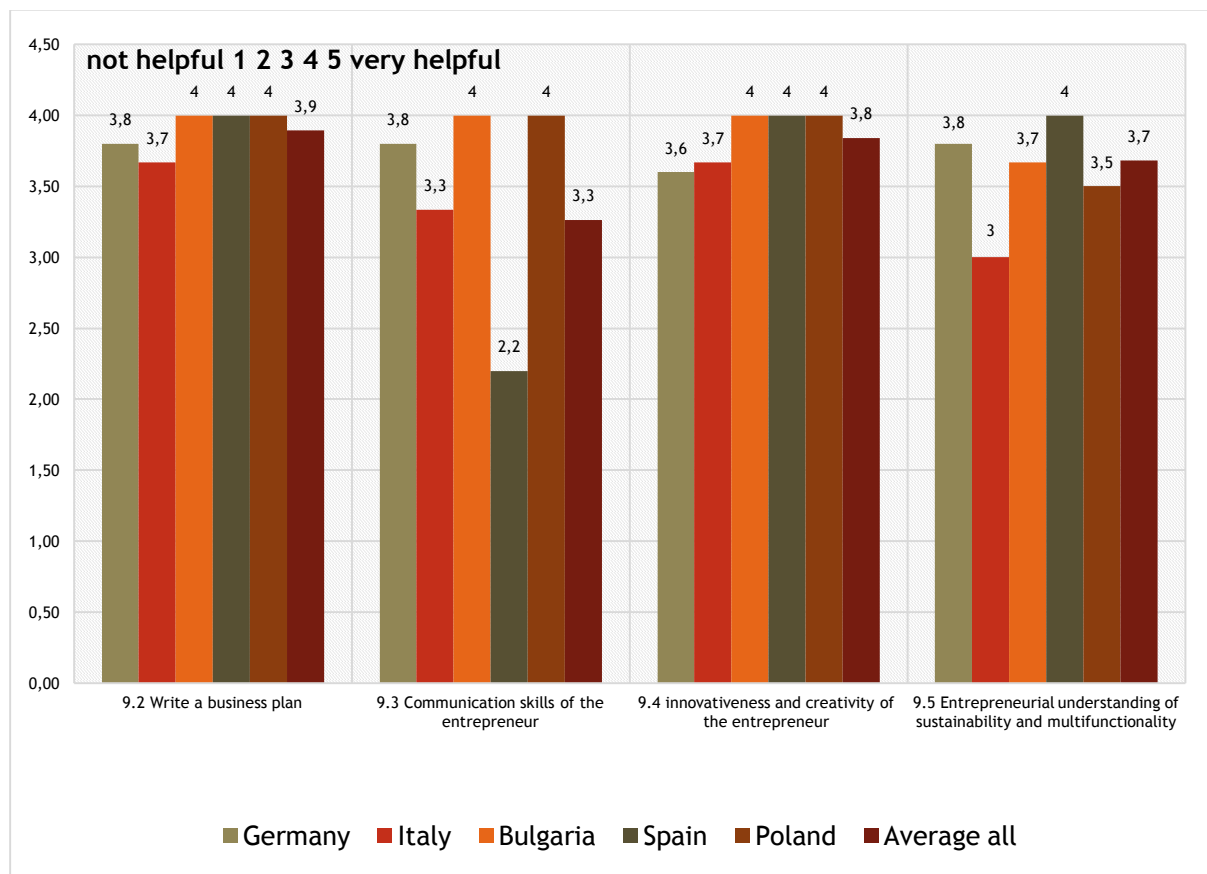

nigdy 1 2 3 4 5 bardzo często

8.2 Internet 8.3 Publikacje 8.4 Konsultacje z urzędnikami 8.5 Prywatny consulting 8.6 Kontakty osobiste 8.8 Działania szkoleniowe 8.9 Samokształcenie
(Niemcy; Włochy; Bułgaria; Hiszpania; Polska; Średnia dla wszystkich)

Jak pokazano w punkcie 7.1, **Kontakty osobiste są bardzo ważne** i na powyższym wykresie najważniejszym źródłem informacji dla rolników i właścicieli ziemskich. **Internet i Prywatne konsultacje** mają tę samą średnią wartość 3,5 i są bardzo często używane. **Konsultacje z urzędnikami** oraz **Publikacje** są bardzo często używane - z wyjątkiem Polski. **Działania szkoleniowe** i **Samokształcenie** są czasami używane ze średnią 2,6 i 2,2.

9.1 Umiejętności/wiedza potrzebne do udanego wdrożenia projektów dotyczących ponownego użytkowania.

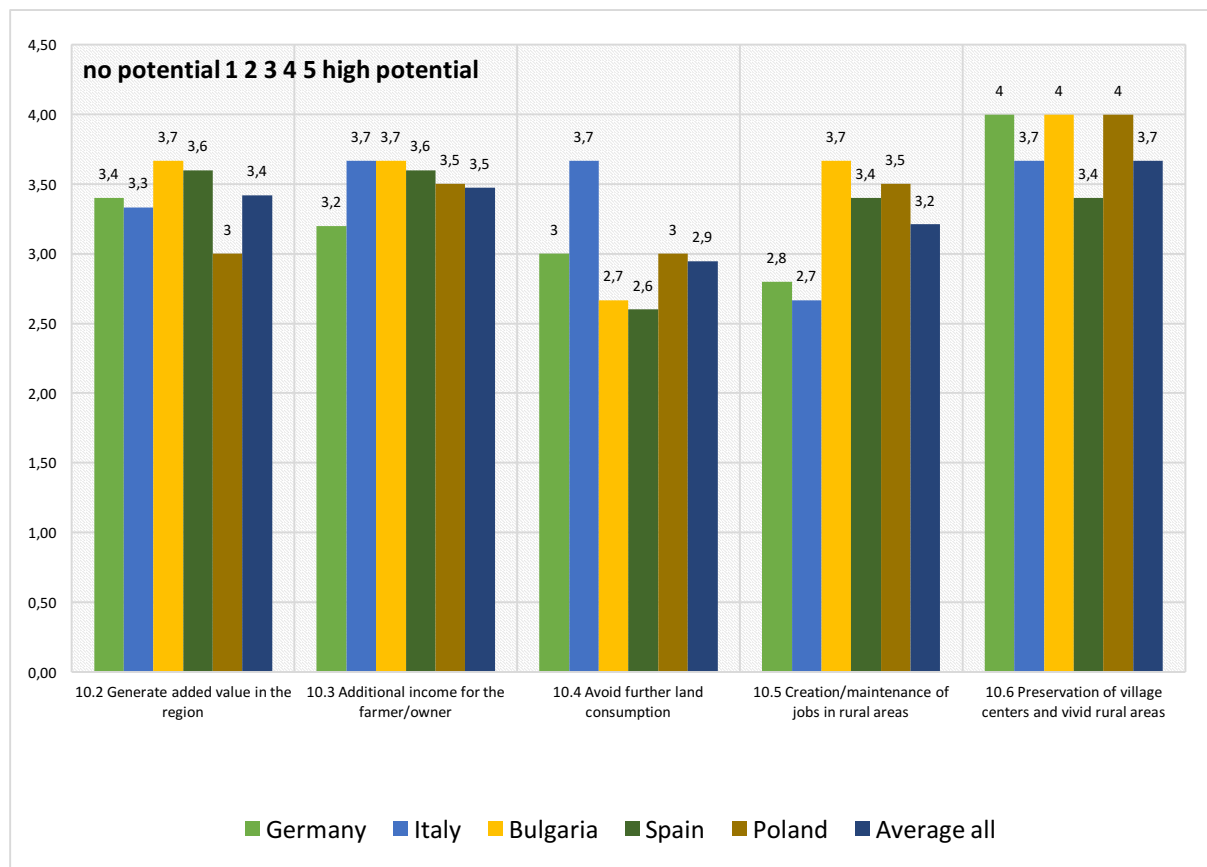
niepomocne 1 2 3 4 5 bardzo pomocne

9.2 Napisanie business planu 9.3 Umiejętności komunikacyjne przedsiębiorcy 9.4 Innowacyjność i kreatywność przedsiębiorcy 9.5 Zrozumienie z punktu widzenia przedsiębiorczości kwestii zrównoważonego rozwoju i wielofunkcyjności

(Niemcy; Włochy; Bułgaria; Hiszpania; Polska; Średnia dla wszystkich)

Najwyraźniej **wszystkie wymienione umiejętności** są bardzo pomocne lub przynajmniej pomocne z najwyższą średnią 3,9. W Hiszpanii Umiejętności komunikacyjne są oceniane jako czasami pomocne. We Włoszech Rozumienie z punktu widzenia przedsiębiorczości kwestii zrównoważonego rozwoju i wielofunkcyjności nie jest tak wysoko oceniane jak w innych czterech krajach.

10.1 Czy widzi Pan/Pani jakikolwiek potencjał dla ponownego użytku w następujących sektorach?

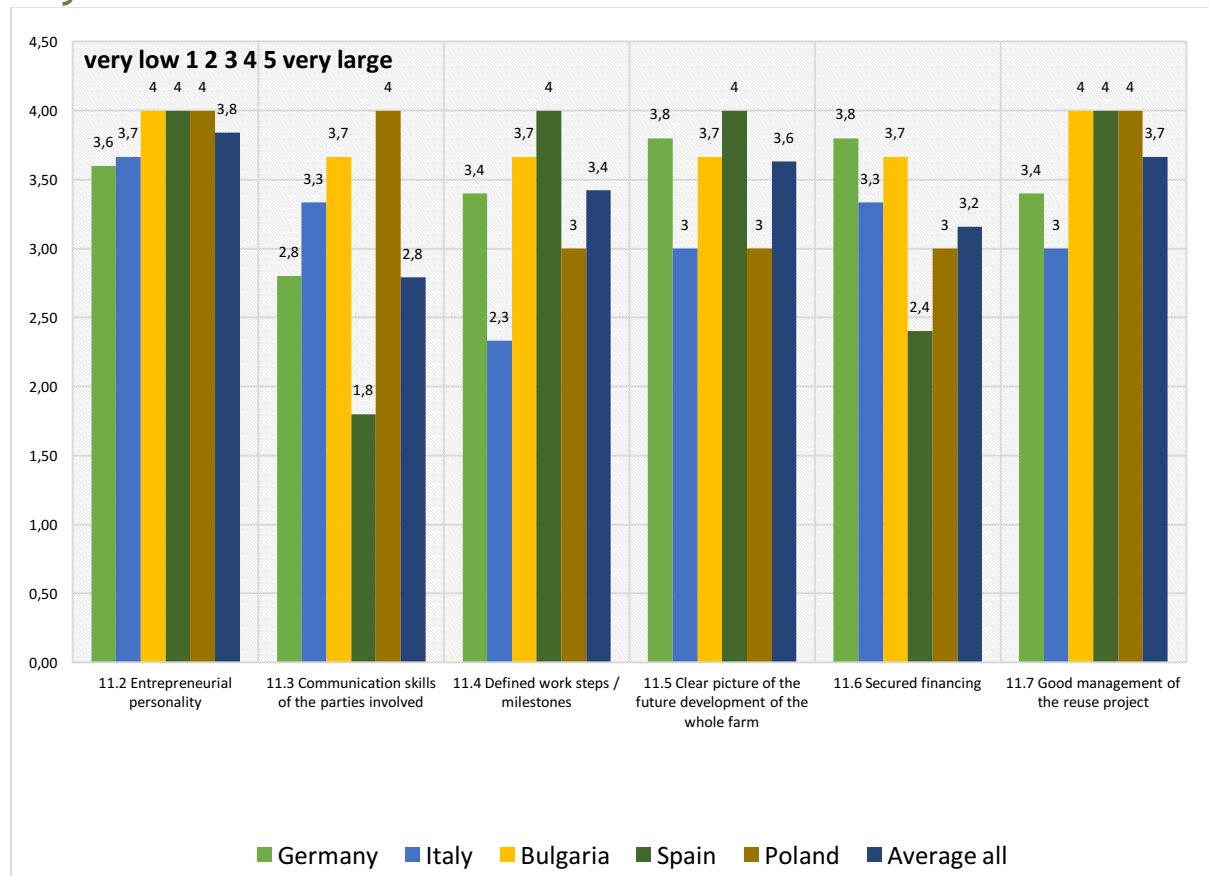
brak potencjału 1 2 3 4 5 wysoki potencjał

10.2 Generować wartość dodaną w regionie 10.3 Dodatkowy dochód dla rolnika/ właściciela 10.4 Zapobieżenie dalszej konsumpcji ziemi 10.5 Tworzenie/ utrzymanie miejsc pracy na terenach wiejskich 10.6 Zachowanie domów kultury i żyjących obszarów wiejskich

(Niemcy; Włochy; Bułgaria; Hiszpania; Polska; Średnia dla wszystkich)

Wszystkie średnie znajdują się pomiędzy 2,9 i 3,7 co oznacza że wszystkie sektory posiadają wysoki potencjał. Przede wszystkim Zachowanie domów kultury i Żyjących obszarów wiejskich, Dodatkowy dochód oraz Generowanie wartości dodanej mają potencjał dla ankietowanych osób. Zapobieżenie dalszej konsumpcji ziemi jest ważnym czynnikiem ze średnią 2,9 - z następującymi po nimi Tworzeniem i Utrzymaniem miejsc pracy na terenach wiejskich.

11.1 Jak ocenia Pan/Pani wpływ następujących czynników na udane utrzymanie projektu ponownego użytkowania?

bardzo nisko 1 2 3 4 5 bardzo wysoko

11.2 *Przedsiębiorcza osobowość* 11.3 *Umiejętności komunikacyjne zaangażowanych stron* 11.4 *Określone etapy pracy/ kamienie milowe* 11.5 *Jasny obraz dalszego rozwoju całego gospodarstwa* 11.6 *Zapewnione finansowanie* 11.7 *Dobre zarządzanie projektem związanym z ponownym użytkowaniem*
(Niemcy; Włochy; Bułgaria; Hiszpania; Polska; Średnia dla wszystkich)

Aby utrzymać dobrze zarządzany projekt **Przedsiębiorcza osobowość** oraz **Dobre zarządzanie projektem związanym z ponownym użytkowaniem** są najważniejsze i oceniane na średnią 3,8 i 3,7 co oznacza ich bardzo duży wpływ. Dla Hiszpanii **Umiejętności komunikacyjne** i **Zapewnione finansowanie** są tylko częściowo ważne - poniżej średniej 2,8 i 3,7. We Włoszech **Określone etapy pracy** i **Kamienie milowe** są tylko czasami czynnikami wpływającymi na udany projekt.

4. Konkluzje & Rekomendacje

Podobienstwa we wszystkich krajach:

- We wszystkich krajach widać wyraźną tendencję do starzenia;
- Stopa bezrobocia (średnia z 5 krajów) wynosi 11% na obszarach miejskich i 21%, ale z tendencją zniżkową na obszarach wiejskich;
- Nawiązując do bezrobocia i dochodu występują różnice pomiędzy regionami miejskimi i wiejskimi;
- We wszystkich krajach uprawiane są głównie zboża oraz owoce;
- Większość przedsiębiorstw jest rodzinnie zarządzanymi SMP;
- Liczba rolniczych przedsiębiorstw zmniejsza się (z wyjątkiem Hiszpanii);
- Ceny ziemi rolnej rosną.

Różnice we wszystkich krajach:

- Istnieje duża różnica w dochodach pomiędzy pięcioma krajami: od 5000 €/rocznie (Bułgaria) do 35000€/rocznie (Niemcy). Dodatkowo istnieją różnice pomiędzy obszarami wiejskimi/miejskimi ze szkodą dla obszarów wiejskich;
- Zauważona została lekka tendencja migracyjna z obszarów wiejskich do miejskich z silną tendencją w Niemczech;
- Populacja wiejska jako część ogólnej populacji jest jej dużą częścią: od 30% (Niemcy) - 70% (Bułgaria);
- Koszty życia wg indeksu: Bułgaria (57,1), Polska (59,2), Hiszpania (86,1), Niemcy (100), Włochy (108,5);
- Koszty życia są stałe we Włoszech i w Hiszpanii. Rosną one w Bułgarii, Polsce i Niemczech;
- W porównaniu ze średnią, więcej ludzi pracuje w sektorze rolnym w Polsce i mniej we Włoszech;
- Średnia cena budynków mieszkalnych jest stała. W Niemczech i w Polsce ceny rosną.

Konkluzje/ Potrzeby szkoleniowe

Jako że jedna trzecia ludności (więcej w niektórych krajach) żyje na obszarach wiejskich i biorąc pod uwagę lekką tendencję wzrostową do przemieszczania się do obszarów miejskich, w połączeniu z wysoką stopą bezrobocia i mniejszymi dochodami na obszarach wiejskich, istnieje ryzyko, że żywe obszary wiejskie wymrą. Aby zmniejszyć lub nawet zatrzymać tę tendencję, potrzebne są zachęty oraz motywacja, szczególnie, aby zatrzymać młodych ludzi na obszarach wiejskich. Młode pokolenie jest potrzebne, aby utrzymać żywe obszary wiejskie, tworzyć i zwiększać inwestycje, dostarczyć pewnych miejsc pracy oraz zapewnić zrównoważony rozwój życia wiejskiego.

Abby osiągnąć zakładany cel, następujące punkty muszą być wzięte pod uwagę:

- Udostępnienie informacji, szkoleń oraz użytecznych materiałów dla wzmocnienia **nie tylko ponownego użytkowania budynków**;
- **Wykazanie różnych możliwości** ponownego użytkowania oraz rewitalizacji razem z praktycznymi i działającymi przykładami;
- Istnienie wielu zróżnicowanych budynków, które mogą zostać ponownie użyte w każdym kraju - tak więc istnienie potencjału **dla ponownego użytkowania i inwestycji** w celu unikania marnotrawstwa ziemi;
- Istnienie wielu **powodów dla ponownego użytkowania**: pewniejszy i wyższy dochód, zastąpienie nieopłacalnych sektorów biznesu oraz innych, aby móc je zaprezentować dla **zmotywowania ludzi**;
- Istnienie **dobrze znanych źródeł dla uzyskiwania informacji** oraz świadomość potencjalnych dla wielu innych i może bardziej pomocnych źródeł, które nie są jeszcze znane;
- Świadomość ważnych **umiejętności** już istnieje, ale istnieją pola na których przedsiębiorca może **poprawić wyniki**;
- Przedsiębiorcze podejście jest już obecne w gospodarstwach - spojrzenie na kontekst oraz odpowiedzialność gospodarstw może i powinno być podnoszone;
- Najważniejsza dla udanego projektu jest przedsiębiorcza osobowość i dobre zarządzanie projektem ponownego użytkowania jak i parę dodatkowych **czynników**. Powinno to być opracowane i przedstawione w sposób, który pomoże uczestnikom w poprawie.

Parę dodatkowych idei, aby doprecyzować te fakty:

- Jasne idee, aby skonkretyzować plany, które wezmą pod uwagę wszystkie ważne czynniki. Od osoby przez otoczenie po wspólnotę;
- Ujęcie takich przyszłych tendencji jak starzenie się w planowaniu;
- Dobre planowanie finansowe i dostęp do źródeł finansowania;
- Jak zarządzać w obliczu nowej sytuacji;
- Wspomaganie kreatywności i ducha innowacji;
- Dokładny ogląd i wzięcie pod uwagę uwarunkowań prawnych i wszelkich obostrzeń;
- Wysiłki i użytkowanie powinny być adekwatne;
- Rozwiązania dla problemów takich jak nieprzewidziane koszty, choroba etc.;
- Zrównoważone zarządzanie;
- Analiza sytuacji i potencjał projektu;

5. Aneks

Dane z krajowych raportów

Pytanie	(Toskania) Włochy	Bułgaria	Hiszpania	Niemcy	Polska	Średnia/Tendencje
1.1 Powierzchnia kraju w km ²	22993,51 (301338)	110.994	504.645	357.375,00	312.685	270598
1.2 Ludność	36702202 (60800000)	7 202 198	46.439.864	81.900.000	38.478.600	60392866,67
1.3 Ludność żyjąca na obszarach wiejskich w %	36 %	73%	30 %	25 %	60,5 %	44,9 %
2.1 Migracja z obszarów wiejskich do miejskich?	nie	tak, (1 2 3 4 5)	tak, (1 2 3 4 5)	tak, (1 2 3 4 5)	nie	brak lub lekka migracja do obszarów miejskich
3.1 Średnia wieku	45,5	43,2	41,2	46,3	39	43,04
3.2 Tendencja do starzenia się	tak	tak	tak	tak	tak	tak
4.1 Stopa bezrobocia	10,4 %	9,4 %	21,40 %	4,70 %	9,80 %	11,14 %
4.2 Stopa bezrobocia na obszarach wiejskich	-	11,40%	21,00%	7,00%	45,00%	21,1 %
4.3 Tendencje bezrobocia	malejąca	malejąca	malejąca	malejąca	wzrastająca	
5.1 Średni dochód w €/na osobę/rocznie	17.804 €	5 078 €	24100 €	35.000 €	10000 €	18396,4 €

5.2 Średni rolny dochód w € / rocznie na gospodarstwo	22000 € na gospodarstwo	4 220 €	22.170.5 mio.€ w Hiszpanii	2500 € / miesięcznie	2352 €	
5.3 Różnice pomiędzy obszarami miejskimi / wiejskimi	tak	tak	tak	tak	tak	tak
6.1 Koszty życia - indeks 2015	82,72	43,57	65,7	76,27	45,1	62,67
6.2 Tendencje kosztów życia	stałe	wzrastające	stałe	wzrastające	wzrastające	
7.1 Główne sektory produkcji rolnej	zboża, wino, oliwa, szkółki	pola uprawne	-	pola uprawne, owoce, wino, chów zwierząt, sądownictwo	chów zwierząt 13,8%; pola uprawne 55,5%; inne (mieszane rolnictwo): 30,7%	
7.2 Główne sektory wg własnego opisu	specyficzne obszary, MSP, prowadzone przez właściciela i rodzinne (96%), regionalne bydło + owoce lub warzywa, tytoń, rosnąca turystyka	zboża, inne uprawy, sektor wina, sądownictwo i ogrodnictwo, rozwijający się regionalny chów zwierząt	zboża, drzewa owoce, drzewa oliwne, winorośle	małe struktury: owoce, warzywa, wino; duże struktury: pola uprawne, chów zwierząt		
8.1 Ogół ludności pracującej	34048000,00	2.981.400	18.048.722	43.270.000	16.000.000	24.074.850
8.2. Ludność pracująca w rolnictwie	506.240	656.200	639.800	635.000	1.937.000	933.610

Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Projekt lub publikacja odzwierciedlają jedynie stanowisko ich autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

Supported by
the Erasmus+ programme
of the European Union

8.3 Liczba rolnych przedsiębiorstw	malejąca	malejąca	wzrastająca	malejąca	malejąca	
9.1 Ceny dla użytkowanej ziemi rolnej €/ha	1000 €/ha (niska intensywność) - 400.0000 €/ha (wysoka jakość)	ca 840-1408 €/ha	w przybliżeniu od 3.000 € do 30.000 €	8000-15.000 €/ha	7000 €	840-30000 €
9.2 Tendencje cenowe dla użytkowanej ziemi rolnej	stała	wzrastająca	wzrastająca	wzrastająca	wzrastająca	
10.1 Średnia cena dla budynków mieszkalnych (kupno) €/m ²	1.000 - 3.500 €/m ²	448 €	175.000 €	765 €/ miesięcznie	910-1900 €/m ²	
10.2 Tendencje dla średniej ceny w mieszkalnictwie	stała	stała	stała	wzrastająca	wzrastająca	

Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Projekt lub publikacja odzwierciedlają jedynie stanowisko ich autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

Supported by
the Erasmus+ programme
of the European Union

Kwestionariusz dotyczący sytuacji krajowej partnerów na obszarach wiejskich:

SYTUACJA ORAZ STRUKTURA NA OBSZARACH WIEJSKICH DO ZEBRANIA PRZEZ PARTNERÓW

Szanowna Pani/Panie!

Dziękujemy za Państwa pomoc w zdobywaniu dodatkowych informacji dotyczących sytuacji w różnych krajach naszych partnerów. Prosimy o wypełnienie ankiety i podzielenie się z nami posiadaną przez Państwa wiedzą w takim zakresie jak to tylko jest możliwe. Będziemy również wdzięczni za Państwa opinie i przewidywania dotyczące dalszego rozwoju i tendencji. Prosimy o wykorzystanie wolnego miejsca w ankiecie i dodanie wszelkich informacji, które uważacie za użyteczne!

Ekipa REVAB

1. Kraj
Powierzchnia kraju w km ² :
Ludność w mln:
Część populacji żyjącej na obszarach wiejskich (%):

2. Czy istnieje migracja z obszarów wiejskich do miejskich?	słaba		mocna		
	←—————→				
	1	2	3	4	5
Tak ☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nie ☐					

Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Projekt lub publikacja odzwierciedlają jedynie stanowisko ich autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

Supported by
the Erasmus+ programme
of the European Union

3. Średnia wieku

Średnia wieku:

Tendencja do starzenia lub Tendencja dla odmładzania

4. Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia:

Stopa bezrobocia na obszarach wiejskich:

wzrastająca stała malejąca

5. Roczny dochód

Średni dochód:

Dochód w rolnictwie:

Czy istnieje różnica pomiędzy obszarami miejskimi/wiejskimi? tak nie

6. Koszty życia

Koszty życia – indeks (2010-2015):

wzrastająca stała malejąca

7. Jaki jest główny sektor w rolnictwie? Czy istnieją różnice w regionach? (np. zboża, chów zwierząt...)

chów zwierząt uprawy inne: _____

Proszę opisać własnymi słowami więcej szczegółów:

8. Ludność pracująca

Ludność pracująca ogółem:

Ludność pracująca w rolnictwie:

Liczba przedsiębiorstw rolnych: wzrastająca stała malejąca

9. Ceny ziemi rolnej

Średnia cena:

wzrastająca stała malejąca

10. Ceny budynków mieszkalnych

Średnia cena:

wzrastająca stała malejąca

Kwestionariusz dla ekspertów i interesariuszy:

KWESTIONARIUSZ EKSPERTÓW & INTERESARIUSZY

Szanowna Pani/Panie!

Poniższa ankieta jest pierwszym krokiem dającym początek europejskiemu projektowi zatytułowanemu “**REVAB** ponowne użytkowanie oraz rewitalizacja budynków rolnych (ang. **RE**use and **Val**orisation of **A**gricultural **B**uildings) poprzez szkolenie oparte na pozytywnych doświadczeniach, który jest wsparty finansowo przez projekt ERASMUS+.

Podane przez Państwa dane są dla nas bardzo cenne dla dalszego rozwoju zorientowanego na potrzeby szkolenia, mając nadzieję, że przyszłe wyniki w pełni pokryją niezbędne tematy przydatne również w Państwa działalności.

Państwa odpowiedzi będą w pełni anonimowe.

Dziękujemy za współpracę,

Ekipa REVAB

1. Ogólne informacje:

- Nazwisko:
- Płeć: m k
- Organizacja/Instytucja:
- Pozycja:

Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Projekt lub publikacja odzwierciedlają jedynie stanowisko ich autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

Supported by
the Erasmus+ programme
of the European Union

4. Do jakich celów budynki są ponownie wykorzystywane?	bardzo często ←————→ bardzo rzadko					Czy jest potrzeba zwiększenia wiedzy na ten temat?	
	1	2	3	4	5	nein	ja
Gastronomia	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sklepy bezpośrednio na farmie/bezpośredni marketing	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prowadzenie hoteli	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wakacje na farmie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Cele pedagogiczne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Cele pedagogiczne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Przestrzeń handlowa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Przestrzeń do magazynowania	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Biura	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inne: _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inne: _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Trwalszy/ wyższy zysk	☐	☐	☐	☐	☐
Oszczędność czasu pracy	☐	☐	☐	☐	☐
Zapewnienie trwałej przyszłości dla przedsiębiorstwa	☐	☐	☐	☐	☐
Inne powody: _____	☐	☐	☐	☐	☐

7. Jak często wykorzystuje Pan/Pani poniższe źródła, aby otrzymać najświeższe informacje z terenu dotyczące ponownego użytkowania budynków?	Bardzo często ←————→ nigdy				
	1	2	3	4	5
Internet	☐	☐	☐	☐	☐
Publikacje	☐	☐	☐	☐	☐
Konsultacje z urzędnikami	☐	☐	☐	☐	☐
Prywatny konsulting	☐	☐	☐	☐	☐
Kontakty osobiste	☐	☐	☐	☐	☐
Działania szkoleniowe	☐	☐	☐	☐	☐
Samokształcenie	☐	☐	☐	☐	☐
Inne źródła:	☐	☐	☐	☐	☐

8. Jak ważne są poniższe źródła dla rolnika/ właściciela?	Bardzo ważne ← Mało ważne →				
	1	2	3	4	5
Internet	☐	☐	☐	☐	☐
Publikacje	☐	☐	☐	☐	☐
Konsultacje z urzędnikami	☐	☐	☐	☐	☐
Prywatny konsulting	☐	☐	☐	☐	☐
Kontakty osobiste	☐	☐	☐	☐	☐
Działania szkoleniowe	☐	☐	☐	☐	☐
Samokształcenie	☐	☐	☐	☐	☐
Inne źródła:	☐	☐	☐	☐	☐

9. Umiejętności/wiedza potrzebne do udanego wdrożenia projektów dotyczących ponownego użytkowania?	bardzo pomocne ← niepomocne →					Czy potrzebne są tu szkolenia?	
	1	2	3	4	5	nie	tak
Napisanie biznes planu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Umiejętności komunikacyjne przedsiębiorcy	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Innowacyjność i kreatywność przedsiębiorcy	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Zrozumienie z punktu widzenia przedsiębiorczości kwestii zrównoważonego rozwoju i wielofunkcyjności	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inne:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inne:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Czy widzi Pan/Pani jakikolwiek potencjał dla ponownego użytku w następujących sektorach?	duży potencjal ← → brak potencjału				
	1	2	3	4	5
Generowanie wartości dodanej w regionie	☐	☐	☐	☐	☐
Dodatkowy dochód dla rolnika/ właściciela	☐	☐	☐	☐	☐
Zapobieżenie dalszej konsumpcji ziemi	☐	☐	☐	☐	☐
Tworzenie/ utrzymanie miejsc pracy na terenach wiejskich	☐	☐	☐	☐	☐
Zachowanie domów kultury i żyjących obszarów wiejskich	☐	☐	☐	☐	☐
Inne:	☐	☐	☐	☐	☐
Inne:	☐	☐	☐	☐	☐

